

thi dette Foredrag indeholdt jo mange gode Løfter om Reformen paa det Omraade, som den ærede Justitsminister har under sig. Ikke blot bebudede han, at han vilde søge Retsreformen gennemført, men han vilde jo ogsaa, saa vidt jeg forstod ham, arbejde for at faa en af de værste Pletter ved denne Retsreform fjernet, idet han vilde arbejde hen til, at Nævninger kunde blive udtagne paa en anden Maade, saaledes at Arbejderne kunde faa større Indflydelse blandt disse, end de ville faa efter det Forslag, som er vedtaget. Jeg glædede mig over disse Udtalelser, og jeg tror, jeg tør bringe den højtærede Justitsminister en Tak, fordi han udtalte sig saa velvilligt om sine Erfaringer med Hensyn til Arbejdernes Deltagelse i Paadømmelse af retslige Stridigheder, deres Forstaaelse og sunde Dømmekraft paa dette Omraade. Jeg glædede mig, som sagt, over disse Udtalelser og haaber, at den højtærede Justitsministers Evne til at reformere indenfor sit Omraade og hans Evne til at faa sine Partifæller, hvad enten de findes paa den ene eller den anden Side, til at slutte sig til de Reformen, han ønsker at arbejde for; maa være lige saa stor som hans Lyst. Disse Udtalelser fra den højtærede Justitsminister give mig derfor Mod til at fremkomme med et Par Ønsker om Reformen, som særlig han vil kunne komme til at tage sig af, og som jeg tror vil have stor Betydning uden dog at medføre særlig forøgede Udgifter. Dette er noget, som vi i disse Dage skulle være overordentlig varsomme med. Hvis vi i denne Tid ønske Reformen gennemførte, maa vi stadig betone, at de ikke koste noget. De Reformen, jeg kunde have Lyst til at frembære Ønsket om, har jeg i nogen Tid beskæftiget mig med — det gælder navnlig den ene af dem —, og det er, som sagt, Reformen, der ikke medføre forøgede Udgifter.

Det første, jeg vilde spørge den højtærede Justitsminister om, er, om Justitsministeren ikke kunde føle Lyst til allerede nu at begynde at forberede et Arbejde paa Gennemførelsen af en almindelig borgerlig Lovbog. Det er ikke for meget sagt, at vore Love nu ere saa mangfoldige, saa indviklede og findes spredte omkring paa saa mange forskellige Steder, at det kun er givet yderst faa Mennesker at finde Rede i dem. Der er begyndt at udkomme eller skal udkomme et Værk, der hedder: „Danmarks Love“, og det tilsigter formentlig i nogen Grad at raade Bod paa det Kaos, som Lovene paa en Maade

befinder sig i, idet det kun vil medtage alt, hvad der er gældende Lov. Nu er det saaledes, at der i vore Lovsamlinger findes en Mængde, som ikke mere er gældende Lov, men det er for de fleste Mennesker meget vanskeligt at blive klar over, om dette er Tilfældet eller ej. At tilvejebringe en saadan civil, borgerlig Lovbog er en Tanke, som ikke er ny. Maa jeg minde om, at vor første Autoritet paa den borgerlige Lovgivnings og Rets Omraade, Professor Lassen, allerede for mange Aar siden har taget Ordet for en saadan ny borgerlig Lovbog. Det er noget, som man ogsaa har lagt Vægt paa i forskellige andre Lande. Maa jeg f. Eks. minde om Tyskland, som for ikke saa mange Aar siden har faaet en saadan borgerlig Lovbog.

Det er imidlertid ikke alene meget vanskeligt at hitte ud af vore Love, men selve Civilretten trænger ogsaa paa mangfoldige Omraader til en Forbedring, til at bringes i Overensstemmelse med de Tanker og Forhold, som besjæle Nutiden. Vor borgerlige Lovgivning hviler jo endnu for en stor Del paa Christian V's danske Lov, og hvor fortræffelig den end kan være, maa man huske paa, at den har sine 300 Aar paa Bagen, og det er ikke saalige en Sag, naar en saadan Lovbog skal gælde for Nutiden, hvor vi befinde os i Dampens, Elektricitetens, Flyvemaskinernes og Luftskibenes Tidsalder, og hvor der paa mangfoldige Omraader er ved at opstaa en helt ny Retsbevidsthed, som trænger til at faa Udtryk gennem Lovgivningen. En Simplificering af vore Love og en videre Udarbejden af disse paa de Omraader, som trænge til det, tror jeg vilde være i høj Grad gavnlige for hele vor Retsbevidsthed. Det vil bevirke, at Folk i langt højere Grad end nu ville møde med Sympati og Forstaaelse overfor Retsspørgsmaal. Nu er det jo saaledes, at en stor Mængde Mennesker betragte Lov og Ret næsten som en fjendtlig Magt, som de helst maa søge at undgaa at stifte Bekendtskab med saa længe som muligt, i Stedet for, at det skulde være saaledes, at Befolkningen med Tillid saa hen til Lov og Ret som en venskabelig Magt, som det i Virkeligheden gælder for dem at være saa nøje kendt med som muligt. Jeg tror derfor, at Justitsministeren vilde gøre en god Gerning, hvis han allerede nu vilde begynde at gøre et Arbejde for, at vi kunde faa en saadan borgerlig Lovbog. Det maatte vel ske i Form af en Kommission. Jeg kunde tænke mig, at de fleste, naar